

■ Працяг тэмы

У РОДНЫХ
СЦЕНАХ
З ЛЮБІМЫМІ
ЛЮДЗЬМІ

Пенсіянерку, якую органы апекі хацелі адправіць у інтэрнат, прызналі дзеяздольнай

Амаль паўгода таму «Звязда» пісала пра гісторыю 93-гадовай Клаўдзіі Бараўковай (нумар за 15 красавіка 2016-га). Адзінокую пенсіянерку хацелі прызнаць недзеяздольнай і перасяліць з мінскай аднапакаёўкі ў псіханеўралагічны інтэрнат. Органы апекі запэўнівалі: жанчына не можа самастойна клапаціцца пра сябе і не ўсведамляе сваіх дзеянняў. Галоўным аргументам на карысць гэтага чамусьці быў непарадак у кватэры, які сама Клаўдзія Нікандраўна тлумачыла вельмі проста: ёй так зручна. Суд Савецкага раёна сталіцы тады прызначыў незалежную амбулаторна-камісійную судовую-псіхіятрычную экспертызу, якая павінна была паставіць кропку ў гэтай спрэчнай сітуацыі. Нарэшце стала вядома, чым скончылася тая справа.

Суд правёў уласную экспертызу. На працягу некалькіх гадзін пенсіянерку апытвалі спецыялісты і далі сваё заключэнне. Незалежныя эксперты пацвердзілі, што ў Клаўдзіі Нікандраўна назіраецца сасудзістая дэменцыя (пагаршэнне інтэлектуальных здольнасцяў чалавека, выкліканае праблемамі з кровазваротам у галаўным мозгу). Але парушэнні мінімальныя і гэты дыягназ не з’яўляецца паказаннем для таго, каб прызнаць жанчыну недзеяздольнай. Па сваім псіхічным стане на гэты момант ветэран можа разумець значэнне сваіх дзеянняў і кіраваць імі.

Сама Клаўдзія Нікандраўна рада, што гэта гісторыя нарэшце скончылася. Але прызнаецца: крыўда засталася. Калі прыходзім праводаць пенсіянерку, яна чарговы раз праводзіць нам экскурсію па сваёй кватэры, каб запэўніць, што ніякага смецця і непрыемнага паху ў жыллі няма.

— А гарнітуры я раскладаць ужо не буду, — старая акідае позіркм каробкі. — Прыстасавалася. Мне камфортна.

На пытанне пра здароўе Клаўдзія Нікандраўна адказвае шчыра: залежыць ад надвор’я.

— Кожны дзень па-рознаму. Сёння лягчэй, нават падмесці змагла. Але час жа ідзе, не маладзёу.

Два разы на тыдзень (у аўторак і пятніцу) да жанчыны прыходзіць сацыяльная работніца. Дапамагае выносіць смецце, аплачвае жыроўку. «У мяне да яе прэтанзіі няма, — кажа Клаўдзія Нікандраўна. — Калі прашу што-небудзь яшчэ, яна робіць. Нядаўна купляла мне, напрыклад, адзенне і пральны парашок. У нас з ёй добрыя адносіны».

Па-ранейшаму пенсіянерку наведваюць былыя сусед Аляксеі з жонкай і сястра Таццяна са Свята-Елісавецінскага манастыра.

— Я сясцёр міласэрнасці называю сучаснымі цімураўцамі, — усміхаецца ветэран. — Яны віншуюць мяне з рэлігійнымі святамі. Нават з гасцінцамі прыходзяць.

І хоць родных у Клаўдзіі Нікандраўны не засталася, яна ўпэўнена, што з асяроддзем ёй пашанцавала: «Навошта мне ісці ў інтэрнат, калі ў мяне ёсць любімыя людзі?»

Чаму 34-я паліклініка, якая выконвае функцыі органа апекі, так настойліва патрабавала перасялення старой у псіханеўралагічны інтэрнат, адказаць складана. Магчыма, хтосьці меў планы на кватэру жанчыны (яе гаспадыня толькі нядаўна прыватызавала і ўжо завяшчала маладому хлопцу Аляксею, які некалькі гадоў даглядае бабুলю). Але хутчэй за ўсё прычынай стала простая фармальнасць. У Клаўдзіі Нікандраўны складаны характар, і трэба праявіць цяпленне і разуменне, каб паладзіць з ёй. Куды прасцей аформіць пенсіянерку ў спецыяльную ўстанову, чым самім несці адказнасць за жыццё старога чалавека і магчымыя нязручнасці, якая яна можа даставіць іншым жыхарам дома.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
lubneuskaya@zviazda.by

«ЗАРАЗ ГЭТАЕ ПЫТАННЕ
НЕ РАЗГЛЯДАЕЦЦА»

Міністэрства працы і сацыяльнай абароны
аб далейшым павышэнні пенсійнага ўзросту

Як вядома, з 1 студзеня 2017 года ў Беларусі пачне пэртапна павышацца пенсійны ўзрост да 58 гадоў для жанчын і 63 — для мужчын. Многіх беларусаў цікавіць, ці будзе ён падымца і далей. На гэтае і іншыя пытанні, звязаныя з пенсійным забеспячэннем, адказалі прадстаўнікі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны на анлайн-канферэнцыі, якая прайшла на сайце ведамства.

Дадатковыя пенсійныя
накапленні —
на добраахвотнай аснове

Праз нізкі пенсійны ўзрост Беларусь з’яўляецца першай у Еўропе па колькасці пенсіянераў. Магчыма, тэмп павышэння пенсійнага ўзросту занадта павольны? Можа, потым прыйдзеца зноў яго падымца?

Намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валерый КАВАЛЬКОЎ:

— Прадугледжаны тэмп павышэння пенсійнага ўзросту — штогод на 6 месяцаў — прымяняўся і прымяняецца ў многіх краінах. У нас ён выбраны з улікам асаблівасцяў узроставай структуры насельніцтва, а таксама ёмістасці рынку працы, каб «перадпенсійныя» кагорты мелі магчымасць працягваць працоўную дзейнасць да дасягнення «новага» пенсійнага ўзросту.

Што тычыцца далейшага павышэння пенсійнага ўзросту — час пакажа, але сёння гэтае пытанне не разглядаецца. Тут важна, як будуць складацца дэмаграфічныя працэсы, якой будзе сітуацыя з паступленнем унёскаў у бюджэт Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва. Значэнне будуць мець і іншыя фактары — занятасць, міграцыя...

Ці плануецца змяняць (пашыраць) узроставыя рамкі для надбавкі да пенсіі за даўга-леце? Напрыклад, увесці такую надбавку 70-гадовым? Калі будуць павялічвацца тыя надбавкі, якія ўжо маюцца?

Валерый Кавалькоў:

— З 2012 года да пенсій непрацуючых атрымальнікаў, якія пастаянна пражываюць у Беларусі, стаць на ўліку ў органах працы, занятасці і сацыяльнай абароны, старэйшыя за 75 гадоў, устаноўлены штомесячныя даплаты. Для асоб, якія дасягнулі 75 гадоў, памер даплат складае 75% мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце. Па дасягненні 80 гадоў памер гэтай даплат павялічваецца да 100% мінімальнага памеру пенсіі па ўзросце.

У існуючай дэмаграфічнай сітуацыі, калі пенсійная нагрузка на эканамічна актыўнае насельніцтва расце, пашыраць кола атрымальнікаў узроставых даплат да пенсій не плануецца. Што датычыцца павелічэння памераў даплат, то яны пераразлічваюцца ў сувязі з ростам бюджэту пражыткавага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва. Сёлета яны павышаліся ў лютым, красавіку (з даплатай за сакавік), маі і жніўні. Са жніўня памеры даплат складаюць 33 руб. для асоб ва ўзросце 75-79 гадоў і 44 руб. для асоб ва ўзросце 80 гадоў і старэйшых.

Ці будзе ў сувязі з павышэннем пенсійнага ўзросту павялічвацца працававаны стаж?

Начальнік галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння Наталля МУРАШКЕВІЧ:

— Патрабаваны стаж працы з выплатай абавязковых страхавых унёскаў ужо павялічваецца з 1 студзеня 2016 года штогод на 6 месяцаў да дасягнення ў 2025 годзе 20 гадоў. У бягучым годзе ён складае 15 гадоў 6 месяцаў. Іншыя патрабаванні па стажы (агульны стаж, спецыяльны стаж) застаюцца ранейшымі.

Сярэдняя працягласць жыцця сельскіх мужчын значна ніжэйшая, чым гараджан. Чаму гэта не ўлічана пры павышэнні пенсійнага ўзросту?

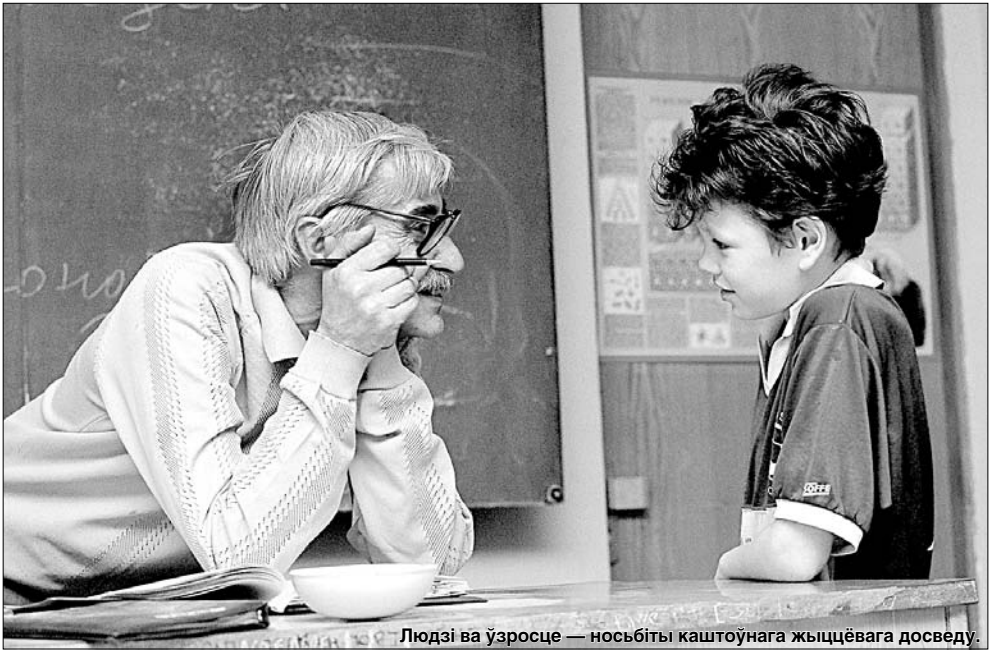
Валерый Кавалькоў:

— Гэты фактар ўлічаны. У тым ліку і з гэтай прычыны быў адхілены варыянт павышэння пенсійнага ўзросту мужчынам да 65 гадоў, нягледзячы на яго значны эканамічны эффект.

Ва ўказе — штогод павелічэнне пенсійнага ўзросту на 6 месяцаў, чаму другая палова 1962 года ідзе праз год? Дзе павелічэнне штогод на 6 месяцаў, як сказаў Прэзідэнт?

Валерый Кавалькоў:

— Павышэнне пенсійнага ўзросту ў адпаведнасці з Указам №137 прывязана не да даты нараджэння, а да календарнага года. За 6 гадоў пенсійны ўзрост будзе падвышаны ўсяго на 3 гады, г.зн. па 6 месяцаў штогод.

Людзі ва ўзросце — носьбіты каштоўнага жыццёвага досведу.

Ходзяць чуткі, што з 1 верасня гэтага года пенсіянерам, якія працуюць, будуць вылічвацца з пенсіі 40%, ці праўда гэта?

Наталля Мурашкевіч:

— Якіх-небудзь змен у парадку выплаты пенсій пенсіянерам, якія працуюць, цяпер не плануецца.

Раней шмат гаварылася аб накапляльнай пенсійнай сістэме. Многія краіны ўваля гэта элемент. Якія вынікі? І што тычыцца Беларусі — у якой перспектыве разглядаецца магчымасць увядзення накапляльнай элемента ў пенсійную сістэму?

Валерый Кавалькоў:

— Многія дзяржавы, дзе было ўведзена агульнаабавязковае накапленне, былі вымушаны адмовіцца ад яго альбо знізіць аб’ём накапляльнага кампанента з прычыны адмоўнага ўплыву на стабільнасць дзяржаўнай пенсійнай сістэмы — з’явіўся дэфіцыт фінансавых сродкаў. Такія рашэнні прыняты ў Венгрыі, Польшчы, Славакіі, Харватыі, Балгарыі, Аргенціне, Літве, Латвіі, Румыніі, Расіі. З улікам негатыўнага вопыту гэтых краін у Беларусі дадатковыя пенсійныя накапленні плануецца развіваць на добраахвотнай аснове. Страхавыя арганізацыі прапануюць добраахвотныя праграмы страхавання дадатковай пенсіі. Таксама зберажэнні на старасць можна фарміраваць у банку.

Пенсійны ўзрост
вызначаецца
на дату звароту па пенсію

Ці змогуць датэрмінова пайсці на пенсію беспрацоўныя?

Намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння Ларыса ЯШКОВА:

— Такая магчымасць прадугледжана Законам «Аб занятасці насельніцтва Рэспублікі Беларусь». Беспрацоўным, якія маюць права на дапамогу па беспрацоўі на працягу 52 календарных тыдняў, па прапанове службы занятасці пры адсутнасці магчымасці для працаўладкавання можа быць прызначана датэрміновая пенсія, але не больш чым за 1 год да дасягнення агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту.

Ці будзе захаваны пенсійны ўзрост для тых, хто працуе ў шкодных умовах?

Наталля Мурашкевіч:

— Узрост для льготнай пенсіі будзе паступова павялічвацца гэтак жа, як і агульны пенсійны ўзрост — на 3 гады, па 6 месяцаў за год. Тым самым 10-гадовая або 5-гадовая розніца ва ўзросце для льготнай пенсіі і агульнай пенсіі захавецца. Не зменіцца таксама і неабходны льготны стаж для прызначэння гэтай пенсіі.

Ці зменіцца ўзрост, з моманту наступлення якога наймальнік не мае права звольніцца супрацоўніка перадпенсійнага ўзросту?

Валерый Кавалькоў:

— У сувязі з прыняццем Указа №137 і павелічэннем агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту будуць перагледжаны нарматыўныя прававыя акты, якія закранаюць розныя сферы праваадносін з асобамі пенсійнага і перадпенсійнага ўзросту.

Ці прывядзе павышэнне ўзроставага парог да павелічэння памеру працоўных пенсій?

Наталля Мурашкевіч:

— Замацаваны Указам адносна «мяккі» варыянт павышэння пенсійнага ўзросту і плаўныя тэмпы яго ўвядзення арыентаваны на захаванне, гэта значыць незніжэнне наўнага ўзроўню пенсій.

Чуў, што ў пенсію не залічваецца перыяд ваеннай службы. Хіба гэта справядліва?

Ларыса Яшкова:

— Перыяды ваеннай службы ва Узброеных Сілах Рэспублікі Беларусь і ва Узброеных Сілах былога СССР (за выключэннем ваеннай службы на тэрыторыі Латвіі) як уключаліся, так і ўключаюцца ў стаж працы і аказваюць уплыў на памер пенсіі. Гэта рэгламентуецца Законам «Аб пенсійным забеспячэнні».

Аднак для прызначэння працоўнай пенсіі па ўзросце неабходна мець у 2016 годзе не менш як 15 гадоў 6 месяцаў працы з выплатай абавязковых страхавых узносаў. Гэты страхавы стаж штогод з 1 студзеня будзе павялічвацца на 6 месяцаў да дасягнення 20 гадоў. Для бацькоў дзяцей-інвалідаў, шматдзетных маці, інвалідаў з дзяцінства і іншых сацыяльна неабароненых катэгорый, для якіх фарміраванне доўгага страхавога стажу аб’ектыўна цяжкае, патрабуецца 5 гадоў страхавога стажу. Перыяды дзейнасці без выплаты абавязковых страхавых узносаў у страхавы стаж не ўключаюцца.

15 снежня гэтага года мне спаўняецца 55 гадоў. Кантракт у мяне заканчваецца ў сакавіку 2017 года, і я планавала звярнуцца па пенсію на чатыры месяцы пазней, каб дарабіць да поўнага года. Аднак у сувязі з прыняццем указа аб павышэнні пенсійнага ўзросту ў мяне ўзнікла пытанне: мне ў сакавіку 2017-га прызначаць пенсію?

Ларыса Яшкова:

— Калі вы не звернецеся па пенсію да 31 снежня 2016 года, то ў 2017 годзе права на пенсію ў вас узнікне толькі па дасягненні ўзросту 55 гадоў 6 месяцаў, гэта значыць 15 чэрвеня. Таму вы можаце звярнуцца па пенсію ў снежні 2016 года, прызначыць яе і атрымліваць альбо адмовіцца ад яе на любы тэрмін і сфарміраваць дадатковыя пенсійныя правы — больш працяглы стаж і яшчэ прэмію за працу без атрымання пенсіі.

Чаму ўзрост выхаду на пенсію будзе залежаць не толькі ад даты нараджэння, але і ад даты звароту па прызначэнне пенсіі? І як дзейнічаць, каб праз уласную або чыюсьці (напрыклад, аддзела кадраў) віну не выйсці на пенсію пазней на паўгода?

Ларыса Яшкова:

— У адпаведнасці з палажэннямі Указа №137 кожны год вызначаецца новы пенсійны ўзрост. Гэта значыць, што пенсійны ўзрост вызначаецца на дату звароту па пенсію. Так, пры звароце па прызначэнне пенсіі ў 2017 годзе пенсійны ўзрост для мужчын складае 60 гадоў 6 месяцаў, для жанчын — 55 гадоў 6 месяцаў, у 2018-м — 61 год і 56 гадоў адпаведна і г.д. Заканадаўствам прадугледжваецца магчымасць падачы дакументаў за месяц да дасягнення пэўнага ўзросту.

Падрыхтавала Святлана БУСЬКО.
busko@zviazda.by